RAADSINFORMATIEBRIEF (RIB)

Zaaknummer :	Z/24/134602
Documentnummer:	D/25/184959
Inlichtingen:	Paul Amory
Team:	Fysiek Domein
Portefeuillehouder:	Portefeuillehouder Snijckers
Onderwerp:	Onderzoek naar 'wonen op water in Maasgouw'
Bijlage:	

Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Geachte leden van de raad,

Maasgouw bestaat voor een substantieel gedeelte uit ‘blauw’: de waterplassen, de Maas en kanalen. De druk op de fysieke ruimte is groot door diverse maatschappelijke opgaven waaraan een ruimtelijke vraag is gekoppeld. In Maasgouw wordt ook het ‘blauw’ meegenomen in het oplossen van deze complexe ruimtelijke puzzel.

Een van de belangrijke maatschappelijke uitdagingen waarvoor we in Nederland aan de lat staan is de woonopgave. In het coalitieprogramma was al de ambitie opgenomen om onderzoek te doen naar de mogelijkheden van ‘wonen op blauw’. In het coalitieprogramma is de volgende actie opgenomen: “We onderzoeken de mogelijkheden voor de bouw van woningen op het water rekening houdende met de mogelijkheden die in de Omgevingsvisie worden geboden”. Bovendien is aan de gemeenteraad toegezegd dat in 2024 wordt onderzocht of ‘wonen op water’ in Maasgouw een passende oplossing kan zijn binnen de aanpak van de woonopgave.

In deze raadsinformatiebrief delen wij onze conclusies met u.

Het college heeft de mogelijkheden verkend op basis van twee onderzoeksvragen:
1. *Mag er binnen de grenzen van de gemeente Maasgouw op water worden gewoond?*
2. *Zo ja, is het wenselijk om binnen dit kader wonen op water mogelijk te maken?*

1. De mogelijkheden van wonen op Maasgouws water.
Allereerst is beoordeeld of er binnen de grenzen van Maasgouw op water mag worden gewoond. Belangrijk toetsingskader hiervoor is ‘de Beleidslijn Grote Rivieren’ (Bgr), waarin het rijksbeleid voor de grote rivieren is geformuleerd voor zowel het ruimtelijk als het waterspoor. De Bgr heeft als doel: (1) de beschikbare afvoer- en bergingscapaciteit van het rivierbed van de grote rivieren te behouden en (2) ontwikkelingen tegen te gaan die de mogelijkheid tot rivierverruiming door verbreding en verlaging feitelijk onmogelijk maken.

Voor het waterspoor is deze beleidslijn vertaald in de ‘beleidsregels grote rivieren’. Deze beleidsregels worden momenteel gefaseerd geactualiseerd. De Bgr maakt onderscheid in een stroomvoerend en bergend regime. In gebieden met een bergend regime wordt meer toegestaan dan in gebieden met een stroomvoerend regime. Het voorliggend actualisatievoorstel is om deze twee regimes te vervangen door één regime waarin nieuwe niet-riviergebonden bebouwing niet is toegestaan. Zolang de benodigde ruimte voor voldoende bergings- en afvoercapaciteit op de lange termijn (100/150 jaar) onduidelijk is en niet bekend is welke gebieden waardevol zijn en dus gereserveerd moeten worden voor toekomstige rivierverruiming, is terughoudendheid in het hele rivierbed op zijn plaats. Niet-riviergebonden activiteiten zoals ‘wonen’ mogen niet meer worden toegestaan, als de betreffende activiteit per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een rivierkundig bezien aanvaardbare locatie (afschaffen artikel 6 lid e Bgr).
Het water binnen de gemeentelijke grenzen van Maasgouw is voornamelijk buitendijks en is stroomvoerend en daarmee niet geschikt voor ‘wonen op blauw’.

Verder ziet het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat binnen haar programma Integraal Rivierenmanagement (IRM) er op toe dat er meer ruimte komt voor de rivieren ten behoeve van extra afvoercapaciteit en waterberging. De koers die via IRM wordt uitgezet, is: geen nieuwe bebouwing in de uiterwaarden toestaan. Dit moet voorkomen dat er nieuwe activiteiten of objecten in het rivierbed worden gerealiseerd. 'Wonen' wordt gezien als nieuwe activiteit en een woning als een object. Door dit niet langer toe te staan, worden bodemdaling, overstromingen, wateroverlast, en verdroging tegengegaan.
Bovendien dient er tegenwoordig ook rekening te worden gehouden met het veranderende klimaat. In Nederland (en andere landen) zijn er steeds meer hevige regenbuien. Deze buien leveren problemen, te weten waterafvoer en waterbeheersing. In de 'Kamerbrief Water en Bodem Sturend' wordt gesteld dat het water- en bodemsysteem een sturende rol moet krijgen binnen ruimtelijk ordening. Dit beleid beperkt de mogelijkheden voor 'wonen op water' in Maasgouw aanzienlijk.

Er is ook binnendijks water te vinden in Maasgouw, dit beperkt zich tot de kanalen en de waterplassen. De beleidsregel Grote rivieren werpt geen belemmeringen om de activiteit 'wonen' toe te staan op binnendijks water. De kanalen zijn niet breed genoeg om de functies 'wonen' en 'scheepsvaartroute' te combineren. Daarmee valt wonen op deze locaties af.

Het antwoord op de eerste onderzoeksvraag: "Mag er binnen de grenzen van de gemeente Maasgouw op water worden gewoond?" is, dat een woonfunctie op veel 'blauw' binnen onze gemeente niet mogelijk is als gevolg van rijksbeleid. Wel kan de wenselijkheid van wonen op water in de Maasgouwse waterplassen worden overwogen.

Aanvulling Rijkswaterstaat (RWS)
We hebben RWS ambtelijk gevraagd om te reageren op bovenstaande bevindingen. Onderstaande ambtelijke reactie van RWS versterkt de interne lijn.

"In het stuk worden drie stukken van het ministerie van I&W genoemd als onderbouwing voor de ongeschiktheid van water voor bewoning.
Voor zover mij bekend zijn er geen aanvullende beleidsstukken die gebruikt kunnen worden als onderbouwing.

Een inhoudelijk punt dat nog kan worden toegevoegd is het gevaar van het falen van stuwen. Hiermee bedoelen we: een stuw kan niet worden gestreken (opengezet) bij naderend hoogwater of een stuw kan niet worden dichtgezet bij dreigend laagwater. Beide situaties hebben zich de laatste jaren helaas voorgedaan: stuw Grave na een aanvaring, resultaat: leeggelopen stuwpand. Stuw Roermond door technisch defect, resultaat: onverwacht hoge waterstand en ondergelopen campings. Momenteel stuw Bosscherveld door aanvaring, resultaat leeglopen stuwpand.
De beheersmaatregelen die moeten worden genomen om schade aan o.a. bewoning op het water en risico's voor bewoners te verkleinen, zijn zeer kostbaar."

2. De wenselijkheid binnen de beperkte mogelijkheden
Het rijksbeleid laat ruimte voor Maasgouw om de wenselijkheid van 'wonen op binnendijks water' te overwegen. De kanalen vallen om praktische redenen af als potentiële woonlocatie. Het college heeft de wenselijkheid van wonen op water in de waterplassen overwogen.

De waterplassen hebben diverse functies, zoals natuurplas, recreatieplas en drinkwatervoorziening. Het college acht het niet wenselijk om deze eveneens belangrijke functies om te vormen naar 'wonen'. Met de functies die deze waterplassen momenteel vervullen, zijn de plassen immers ook elk op hun eigen wijze een wezenlijk onderdeel van de woon- en leefkwaliteit van de gemeente Maasgouw.

Het antwoord op de tweede onderzoeksvraag: "Zo ja, is het wenselijk om binnen dit kader wonen op water mogelijk te maken?" is, dat het college het niet wenselijk vindt om een verkenning op te starten naar wonen op water in de Maasgouwse waterplassen.

Het college ziet nadrukkelijk het belang van de woonopgave en geeft er de voorkeur aan om de beschikbare tijd en middelen in te zetten om andere woonoplossingen in Maasgouw mogelijk te maken.

Wij hopen u hiermee voldoende over dit onderwerp te hebben geïnformeerd.

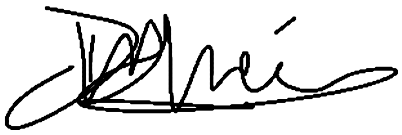
Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Maasgouw,

De secretaris,

C.M. Keersmaekers

De burgemeester,

D.W.J. Schneider